

## Stanowisko ZG PSR w kwestii praw zwierząt

12 lipca 2013 roku omal nie doszło do uchwalenia zgody na ubój rytualny w Rzeczypospolitej Polskiej. PSR przyłączył się do protestów obrońców praw zwierząt. Odrzucenie uchwały zaowocowało licznymi protestami związków wyznaniowych zainteresowanych ubojem rytualnym. W związku z zaistniałą sytuacją i z tym, że może się ona nieraz powtórzyć, Zarząd Główny PSR postanowił sporządzić oficjalne stanowisko w sprawie praw zwierząt.

Statut Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów kładzie silny nacisk na kwestie etyczne. Są one jednym z głównych elementów opisu charakteru stowarzyszenia:

### **§1. Charakter stowarzyszenia**

*Polskie Stowarzyszenie Racjonalistów (skrót: PSR), zwane dalej Stowarzyszeniem, jest zrzeszeniem o charakterze światopoglądowym, etycznym i filozoficzno-naukowym polskich racjonalistów, identyfikujących się z poniższymi celami statutowymi, realizującym wszelkie działania statutowe nieodpłatnie i działającym na podstawie ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 104, z późn.zm.) oraz postanowień niniejszego Statutu.*

Również w celach stowarzyszenia znajdujemy silne odwołanie do etyki świeckiej i humanistycznej:

### **§ 9. Celem Stowarzyszenia jest:**

*1) rozwijanie i krzewienie światopoglądu opartego na wiedzy naukowej, rozumie, doświadczeniu, oraz etyce świeckiej i humanistycznej;*

Cechą etyki świeckiej jest jej ciągłe uzupełnianie i doskonalenie. W przeciwieństwie do dogmatycznych religijnych wzorców moralnych, etyka świecka oparta jest na ciągłym rozwoju ludzkiego poznania. Z biegiem czasu odkrywamy nowe zjawiska, nowe elementy rzeczywistości, część z nich skłania do przewartościowania dawnych postaw etycznych. Dzięki etyce świeckiej część ludzkości stanęła na stanowisku, iż kobiety nie są pod żadnym względem gorsze od mężczyzn. Tego typu przekonania dawało się i daje zauważyć we wspólnotach religijnych, mniejszych i większych. Etyka świecka doprowadziła również do niemal całkowitego zniesienia niewolnictwa, choć było ono zjawiskiem w pełni akceptowanym przez tzw. „święte księgi” i „święte tradycje”. Homoseksualizm przestał być uważany dzięki niej za zjawisko niegodne i piętnowane, lecz został zdefiniowany, zgodnie z prawdą, jako orientacja seksualna wielu milionów ludzi. Sukcesy etyki świeckiej można by mnożyć niemal w nieskończoność.

Jednym z istotnych postulatów etyki świeckiej jest jej rozszerzenie o inne gatunki zamieszkujące planetę Ziemia. Większość liczących się etyków świeckich odrzuca przekonania wielu religii dotyczące innych niż człowiek zwierząt. Nie są one dla nich, tak jak dla na przykład autorów Biblii, przedmiotami, lecz podmiotami. Jednocześnie nauka odkrywa, iż nie tylko w przypadku Homo sapiens możemy mówić o zjawisku świadomości, a co za tym idzie możliwości przeżywania cierpienia.

Choć należy przypuszczać, iż gospodarka żywnościowa człowieka długo jeszcze bazować będzie również na zwierzętach hodowlanych, PSR powinno protestować przeciwko zadawaniu niepotrzebnego bólu innym niż człowiek zwierzętom ze względów religijnych i z uwagi na całkowitą minimalizację kosztów pozyskiwania mięsa.

Jeśli chodzi o względy religijne, statut PSR wyraża się o tym jasno:

*§ 9. 3 rozwijanie postaw tolerancyjnych, zwalczanie uprzedzeń i wspieranie idei społeczeństwa otwartego;*

*§ 9. 7 działanie na rzecz wyeliminowania wpływu irracjonalnych ideologii na ustawodawstwo państwowe, rozwój nauki, działalność artystyczną i obyczajowość;*

Z pewnością traktowanie każdego innego niż Homo sapiens zwierzęcia jako przedmiotu, a nie podmiotu wynikać może głównie z uprzedzeń bazujących na religijnych i obyczajowych mitach, zaś przedmiotowe traktowanie zwierząt przez ustawodawstwo i indywidualnych ludzi jest owocem wpływu irracjonalnych ideologii i przekonań. Jest to jeden z elementów odrzucania prawdy o rzeczywistości na rzecz dogmatów, których się nie chce podważać, które wręcz — jak w przypadku uboju rytualnego, czy ofiar ze zwierząt w wielu religiach - traktuje się jako wskazówki nadrzędne w relacji człowiek — inne zwierzęta.

Źródłem niepotrzebnych cierpień zwierząt jest też pozbawiony jakiegokolwiek empatii pragmatyzm, czyli minimalizacja kosztów produkcji mięsa (zarówno w trakcie hodowli, jak i w procesie zabijania zwierzęcia). Światopoglądu racjonalistycznego, propagowanego przez Polskie Stowarzyszenie Racjonalistów nie należy jednakże mylić z prymitywnie ujętym pragmatyzmem.

Tylko potoczne znaczenie słowa „racjonalizm” mylone być może z upraszczającą złożoność rzeczywistości i wielość punktów odniesień prostym pragmatyzmem. Bazujący na rozwiniętych przez dwa wieki doświadczeń oświeceniowy racjonalizm ma na celu budowanie lepszej, bardziej optymistycznej przyszłości, wolnej od irracjonalizmu i od pozbawiania jakichkolwiek praw istot czujących i co za tym idzie narażonych na cierpienie.

Walka z irracjonalizmem nie może być tylko walką czysto teoretyczną. Jej napędem powinny być konkretne postawy, jak i wspieranie innych stowarzyszeń, fundacji i inicjatyw mających zbieżne cele. Czytamy o tym w statucie:

**§ 10. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:**

- 1) *popularyzację wiedzy, kształtowanie etyki społecznej i stowarzyszeniowej wśród członków;*
- 2) *podejmowanie współpracy z władzami, organizacjami, instytucjami, czasopismami, grupami społecznymi oraz osobami zainteresowanymi działalnością Stowarzyszenia;*

Wynika z tego, że zadaniem PSR jest kształtowanie postaw racjonalnych (a nie doraźnie pragmatycznych) wśród własnych członków, jak i na zewnątrz. Tak jak odrzucanie kobiety przez narracje obyczajowe i religijne zbliża nas do środowisk feministycznych, tak odrzucanie homoseksualistów przez wyżej wspomniane narracje zbliża nas do środowisk LGBT, tak czynienie przedmiotem zwierzęcia innego niż człowiek przez ludzi pogrążonych w dawnych irracjonalnych narracjach religijnych i obyczajowych, zbliża nas do środowisk obrońców praw zwierząt, czyniąc ten jeden element płaszczyzną współdziałania i porozumienia.

Jednocześnie ważne jest, aby broniąc praw zwierząt PSR przedstawiało argumenty racjonalne, bazujące na nauce i etyce świeckiej. W ten sposób będzie ono mogło wnieść swój wyrazisty i wartościowy wkład w dążenie do zgodnego z koniecznością i rzeczywistością rozszerzenia pojęcia „humanizm”.

(Publikacja: 08-08-2013)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9174>)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do [redakcja@racjonalista.pl](mailto:redakcja@racjonalista.pl)